

INSTYTUT GEODEZJI I KARTOGRAFII

BIULETYN

INFORMACYJNY

BRANŻOWEGO OŚRODKA INFORMACJI NAUKOWEJ
TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ
GEODEZJI I KARTOGRAFII

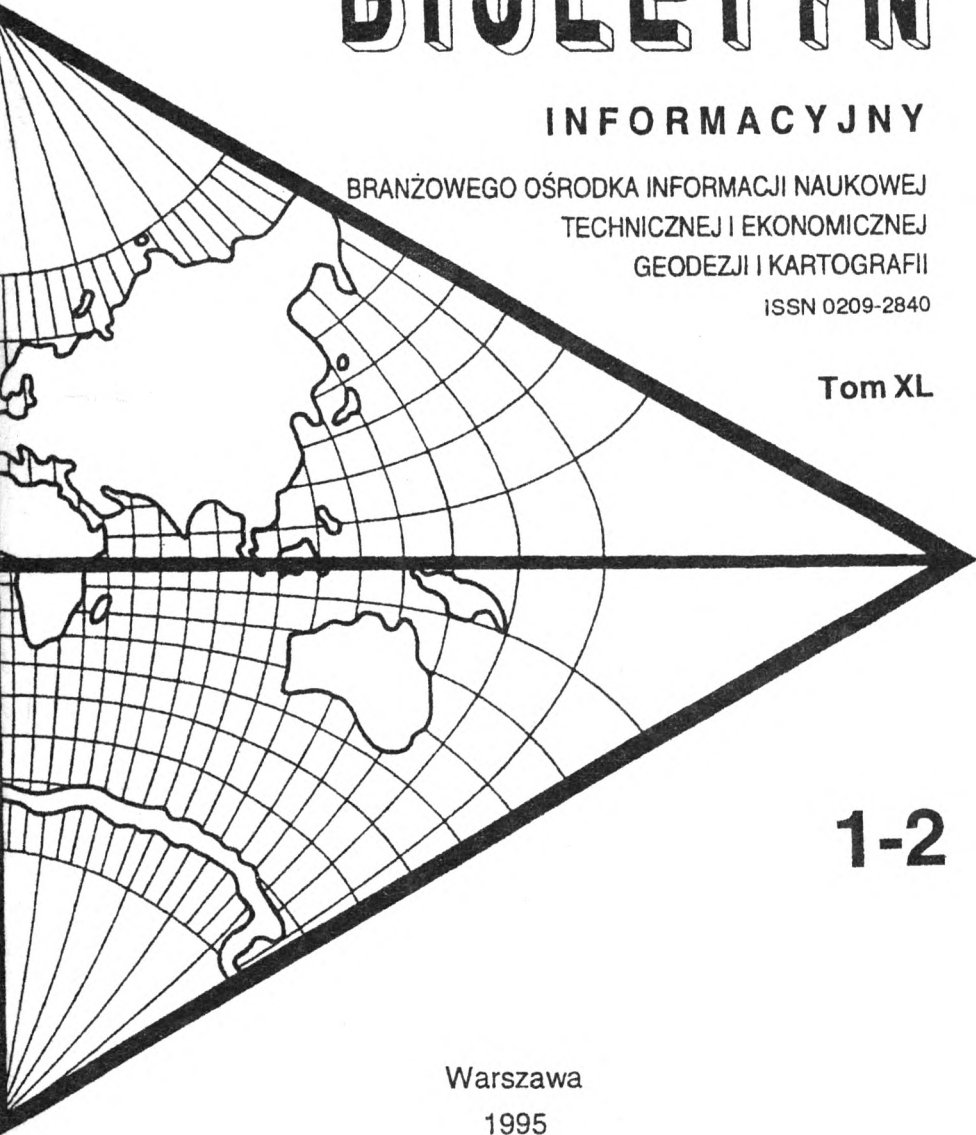
ISSN 0209-2840

Tom XL

1-2

Warszawa

1995

INSTYTUT GEODEZJI I KARTOGRAFII
BRANŻOWY OŚRODEK INFORMACJI
NAUKOWEJ, TECHNICZNEJ I EKONOMICZNEJ

ISSN 0209-2840

BIULETYN INFORMACYJNY

Tom XL nr 1-2

WARSZAWA 1995

**Rada Wydawnicza
Instytutu Geodezji i Kartografii**

Wojciech Bychawski (przewodniczący), Andrzej Ciołkosz (zastępca
przewodniczącego), Teresa Baranowska, Róża Butowtt, Maria Dobrzycka,
Wojciech Janusz, przedstawiciel MGPIB, Hanna Ciołkosz (sekretarz)

Redaktor Naczelny
Biuletynu Informacyjnego
Teresa Baranowska

Zespół redakcyjny
Wojciech Bychawski, Andrzej Ciołkosz,
Wojciech Janusz, Teresa Konarska

Adres Redakcji
Instytut Geodezji i Kartografii
00-950 Warszawa, ul. Jasna 2/4

© Copyright by Instytut Geodezji i Kartografii

Skład komputerowy
Druk IGiK, Warszawa, ul. Jasna 2/4
cena 60.000,- zł

BRANŻOWY OŚRODEK INFORMACJI NAUKOWEJ, TECHNICZNEJ i EKONOMICZNEJ

prowodzi następujące formy obsługi użytkowników informacji:

- informację powszechną,
- informację adresowaną.

Formami powszechnej informacji piśmienniczej są następujące publikacje wydawane przez Ośrodek:

- *Informacja Bibliograficzna* - miesięcznik,
- *Biuletyn Informacyjny BOINTE Geod. i Kartogr.* - kwartalnik,
- *Biuletyn IGiK* (dodatek do Przeglądu Geodezyjnego),
- *Prace IGiK* - czasopismo naukowe, nieregularne,
- *Rocznik Astronomiczny*.

Formy powszechnej informacji niepiśmienniczej stosowane w Ośrodku:

- *udostępnianie zbiorów* w formie wypożyczeń bibliotecznych,
- *cotygodniowe wystawy nowości* organizowane przez bibliotekę,
- *wystawy towarzyszące i ekspozycje stałe*.

Formy informacji adresowanej uwzględniające potrzeby użytkowników instytucjonalnych i indywidualnych:

- *zestawienia tematyczne literatury (ZT)*,
- *Retrospektywna Dystrybucja Informacji (RDI)*,
- *Selektywna Dystrybucja Informacji (SDI)*,
- *tłumaczenia*,
- *bieżące udzielanie informacji* zarówno faktograficznych, jak i bibliograficznych na podstawie posiadanych materiałów,
- *wykonywanie kserokopii* dokumentów znajdujących się w zbiorach biblioteki na zamówienia zainteresowanych użytkowników,
- *wykonywanie druku* na PRIPORCIE VT 2500 firmy RICOH.

Zamówienia na prenumeratę, zakup, wymianę wydawnictw, bądź jednorazowe zamówienia na ZT, tłumaczenia lub inne usługi należy przysyłać pod adresem:

Institut Geodezji i Kartografii

Branżowy Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej
ul. Jasna 2/4

00-950 Warszawa

Informacje telefoniczne: (0-22) 26 42 21 lub 31 w. 334 Ośrodek Informacji
w. 503 Biblioteka

**EXPRESOWE
ODBITKI OFFSETOWE
A4, B4, 4 kolory, 90 wzorów gilosza
NA KOPIARCE >PRIPORT< FIRMY**

RICOH

KONKURENCYJNE CENY
Instytut Geodezji i Kartografii
BOINTE
00-950 Warszawa, ul. Jasna 2/4

SPIS TREŚCI

ZADANIA I ORGANIZACJA GEODEZJI I KARTOGRAFII

Hanna Ciołkosz

Branżowy Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej
i Ekonomicznej Instytutu Geodezji i Kartografii.

Rys historyczny i kierunki działalności 6

Teresa Konarska

Dorobek Instytutu Geodezji i Kartografii w zakresie
wynałazczości i ochrony patentowej 14

WIADOMOŚCI PATENTOWE 19

KONFERENCJE, NARADY, KONSULTACJE

Stanisław Dąbrowski

Ogólnopolskie seminarium: "Systemy informacji
przestrzennej dla obszarów wiejskich z wykorzystaniem
danych teledetekcyjnych" 27

PRZEGLĄD PRZEPISÓW PRAWNYCH 33

ZADANIA I ORGANIZACJA GEODEZJI I KARTOGRAFII

Hanna Ciołkosz
Instytut Geodezji i Kartografii
BOINTE

Branżowy Ośrodek Informacji
Naukowej Technicznej i Ekonomicznej
Instytutu Geodezji i Kartografii

Rys historyczny i kierunki działalności

Rys historyczny
Biblioteka

Pierwsza oficjalna wzmianka o bibliotece geodezyjnej w Polsce ukazała się w Dekrecie o pomiarach kraju i organizacji miernictwa z dnia 30 marca 1945 r. (Dz. U. nr 11, poz. 56). Dekretem tym został powołany Główny Urząd Pomiarów Kraju (GUPK). Składał się on z ośmiu biur, spośród których Biuro Ogólne zostało zobligowane do utworzenia i prowadzenia biblioteki geodezyjnej.

Pierwszą siedzibą Biblioteki był pokój w jednym z budynków w Al. Ujazdowskich. W tym czasie liczyła ona zaledwie kilkadziesiąt tomów. Zbiory Biblioteki nie były gromadzone planowo. Powiększania zbiorów bibliotecznych (poza zakupem i wymianą) dokonywano w różny sposób, najczęściej przez przyjmowanie darów, a także przez przejmowanie książek i dokumentów geodezyjnych, m. in. z instytucji związanych z miernictwem, a rozmieszczonych na terenach Ziem Odzyskanych. Ten ostatni fakt spowodował, że większa część książek w Bibliotece była w języku niemieckim. Już wówczas GUPK do obsługi Biblioteki przeznaczył jeden etat. Pierwszą bibliotekarką na tym etacie była Jadwiga Czerwińska. W kwietniu 1952 r. zlikwidowano GUPK, tworząc na jego miejsce Centralny Urząd Geodezji i Kartografii (CUGiK), który przejął Bibliotekę geodezyjną. Bibliotekę tę w 1954 r. połączono z Biblioteką Geodezyjnego Instytutu Naukowo-Badawczego (GINB).

Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 1945 r. o organizacji Geodezyjnego Instytutu Naukowo-Badawczego (Dz. Urz. GUPK Nr 1/2, poz. 9) wspomina po raz pierwszy o bibliotece Instytutu. W § 7 tego zarządzenia stwierdza się, że sekretariat Instytutu (obsługiwany przez jedną

osobę) dzieli się na: kancelarię, bibliotekę i referat wydawnictw. Trudne warunki lokalowe sprawiły jednak, że do 1950 r. Instytut nie posiadał własnej biblioteki i korzystał z księgozbioru Zakładu Geodezji Politechniki Warszawskiej. Dopiero jesienią 1950 r. w GINB powstaje biblioteka. Stało się to możliwe, dzięki poprawie sytuacji lokalowej (otrzymanie pokoju w Gmachu Głównym Politechniki). Pierwszym pracownikiem Biblioteki była Maria Nowkuńska. Biblioteka służyła prawie wyłącznie pracownikom GINB. Już w pierwszym okresie jej działalności księgozbiór był gromadzony planowo i zwiększał się w dość szybkim tempie. Zakupy książek były dokonywane pod kątem prac prowadzonych w Instytucie i tematyki, którą zajmowali się pracownicy. Księgozbiór ten uzupełniano także dzięki darom. Następną siedzibą Biblioteki od 1951 r. był pokój przy ówczesnym Pl. Wareckim, w którym Biblioteka mieściła się do maja 1954 r.

Zadania w zakresie rozwoju sieci bibliotek technicznych określone zostały uchwałą nr 697 Prezydium Rządu z dnia 24 września 1953 r. w sprawie rozwoju sieci fachowych bibliotek zakładowych. Uchwała ta przewidywała zorganizowanie w każdym resorcie fachowych bibliotek zakładowych, jak również głównych bibliotek branżowych, które miały gromadzić piśmiennictwo naukowe i popularne, w postaci książek, czasopism oraz innych dokumentów, jak normy, patenty, katalogi itp. W myśl powyższej uchwały Prezes Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii wydał zarządzenie z dnia 10 maja 1954 r. (Mon. Pol. nr A-94, poz. 1306), na mocy którego w ówczesnym Geodezyjnym Instytucie Naukowo-Badawczym została utworzona w 1954 r. Główna Biblioteka Branżowa, przez połączenie Biblioteki GINB z Biblioteką CUGiK, przeznaczona do gromadzenia księgozbioru z zakresu geodezji i kartografii.

Spowodowało to konieczność uporządkowania zbiorów bibliotecznych. Oceny przydatności księgozbioru dokonała specjalnie w tym celu powołana komisja biblioteczna, składająca się ze specjalistów z zakresu geodezji i kartografii oraz Kierownika w/w Biblioteki. Uzupełniono także katalogi oraz przepisano inwentarze Biblioteki GINB.

Biblioteka ta od 1954 r. do 1961 r. była kierowana przez Jadwigę Czermińską, a po jej odejściu na emeryturę, funkcję kierownika przejęła Elżbieta Kowalik i pełniła ją do 31.03.1974 r. Od 01.04.1974 r. do 31.12.1994 r. kierownikiem Biblioteki była Maria Dormanowska, a od 01.01.1995 r. jest kierownikiem Maria Dębska.

Zadania Biblioteki GINB z chwilą przekształcenia jej w Główną Bibliotekę Branżową znacznie się rozszerzyły. Poza instytucją macierzystą działała na rzecz pracowników GUGiK, dla których pełniła także funkcję biblioteki zakładowej, jak też i dla przedsiębiorstw geodezyjnych (PPF i PPG, później

PPGK), zlokalizowanych przy ul. Jasnej. Ze zbiorów Biblioteki mogli i mogą korzystać na miejscu lub w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych wszyscy zainteresowani zagadnieniami geodezji i kartografii. Stały wzrost liczby użytkowników Biblioteki wymagał odpowiedniego przygotowania zbiorów. Katalogi alfabetyczne nie zawsze wystarczały. W związku z tym w latach 1970-1971 sklasyfikowano księgozbiór wydawnictw zwartych wg Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD) i założono dla tych wydawnictw katalog systematyczny wg UKD. W 1971 r., w wyniku przeprowadzki Biblioteki do nowego lokalu, uporządkowano księgozbiór, a także zastąpiono dotychczasowy działowy układ książek w nowym magazynie wg systemu *numerus currens* (tzw. "numeru bieżącego inwentarza"), który to układ jest stosowany do chwili obecnej.

Ośrodek Informacji

Z dziejami Biblioteki są ściśle związane dzieje Działowego Ośrodka Dokumentacji Technicznej, poprzednika obecnego BOINTE. Działowy Ośrodek Dokumentacji został utworzony w 1951 r. na bazie powstałej rok wcześniej Biblioteki Instytutu. Od początku swego istnienia do 1954 r. mieścił się, tak jak i Biblioteka, w lokalu przy Pl. Wareckim, a w 1954 r. razem z Biblioteką i całym Instytutem został przeniesiony na obecne jego miejsce, przy ul. Jasnej.

Pierwszym pracownikiem Ośrodka, zajmującym się zagadnieniami informacji i dokumentacji była Wanda Kwiatkowska. Od 01.08.1955 r. do 30.04.1966 r. Ośrodkiem kierował mgr inż. Bolesław Czempiński, a następnie od 01.05.1966 r. do 31.07.1969 r. kierownictwo Ośrodka przejmuje mgr inż. Tadeusz Bychawski. W okresie od 01.08.1969 r. do 31.12.1988 r. kierownikiem Ośrodka była mgr inż. Alicja Łuczyńska. Od 01.01.1989 r. funkcję kierownika w Ośrodku obejmuje mgr Hanna Ciołkosz i pełni ją do chwili obecnej.

W chwili utworzenia Ośrodka jego personel liczył dwie osoby (w tym jedna w Bibliotece). Obecnie w Ośrodku pracuje 7 osób. Od 1 stycznia 1968 r. do Sekcji Informacji i Dokumentacji Ośrodka włączono Samodzielne Stanowisko d/s Redakcyjno-Wydawniczych, tworząc Sekcję Informacji, Dokumentacji i Wydawnictw. Od 1 kwietnia 1978 r. zakres działalności BOINTE uległ dalszemu poszerzeniu poprzez przyłączenie do Ośrodka Samodzielnego Stanowiska d/s Ochrony Patentowej i Wynalazczości Pracowniczej. Jest to jednak przynależność bardziej formalna niż merytoryczna. Oprócz powyższych samodzielnych stanowisk w ramach Ośrodka, działała: Pracownia Poligraficzna, która wraz z wyposażeniem (dwa powielacze offsetowe i gilotyna), oraz lokalem (jeden pokój) i z czterema osobami personelu została przekazana

do PPGK). Od 1975 r. w skład Ośrodka wchodzi również Samodzielne Stanowisko d/s Poligrafii oraz Biblioteka.

Podstawowymi zadaniami Działowego Ośrodka Dokumentacji Technicznej, przekształconego w 1962 r. w Branżowy Ośrodek Informacji Technicznej i Ekonomicznej jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zasobów informacyjnych o postępie naukowym, technicznym i ekonomicznym, o tendencjach rozwojowych i osiągnięciach w kraju i zagranicą, jak również informacji patentowej oraz z zakresu szkolenia i zarządzania w dziedzinie geodezji i kartografii. Zadania te w ciągu wieloletniej działalności Ośrodka zmieniały się w niewielkim stopniu. Już Działowy Ośrodek pełnił podstawną funkcję, a mianowicie funkcję Ośrodka zakładowego dla GUGiK i IGiK oraz funkcję ośrodka centralnego (branżowego) dla przedsiębiorstw geodezyjnych podległych GUGiK (a od 1974 r. wchodzących w skład Zjednoczenia "Geokart"), biur geodezyjnych podległych Ministerstwu Rolnictwa, komórek geodezyjnych w innych resortach oraz odbiorców indywidualnych zainteresowanych zagadnieniami geodezji i kartografii.

Na podstawie uchwały nr 35 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 1971 r. w sprawie rozwoju informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (Mon. Pol. nr 88, poz. 377) oraz zarządzenia nr 39 Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 12 grudnia 1972 r. w sprawie uprawnień Prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Prezes tego Urzędu wydał zarządzenie nr 9 z dnia 29 października 1976 r. w sprawie organizacji informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej w dziedzinie geodezji i kartografii (Dz. Urz. GUGiK nr 5, poz. 13). Zarządzenie to spowodowało zmianę nazwy BOITE na BOINTE oraz anulowało zarządzenie nr 19 Prezesa GUGiK.

Zakres działalności Ośrodka z biegiem lat rozszerzał się o nowe kierunki. Początkowo działalność jego obejmowała zagadnienia geodezji, kartografii i fotogrametrii. Wraz z rozwojem nauki i techniki działalność ta została poszerzona o zagadnienia teledetekcji, katastru i systemy informacji przestrzennej. Natomiast zasięg działalności BOINTE od pierwszych chwil jego istnienia nie zmienił się - był i jest ogólnokrajowy.

Kierunki działalności BOINTE

Działalność biblioteczna

Biblioteka Instytutu jest Główną Biblioteką Branżową dla branży geodezyjnej i specjalizuje się w gromadzeniu krajowych i zagranicznych wydawnictw zwartych, specjalnych, oraz wydawnictw ciągłych w zakresie reprezentowanej branży.

Do zadań Biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie (w tym konserwacja) i udostępnianie księgozbioru,
- prowadzenie i aktualizacja katalogów,
- prowadzenie wymiany publikacji z bibliotekami krajowymi i zagranicznymi,
- prowadzenie czytelni i wypożyczalni.

Zasoby informacyjne Biblioteki to materiały źródłowe, w liczbie ok. 25 000 wolumenów takie jak:

- ok. 14 000 wolumenów wydawnictw zwartych (w tym również stare druki; najstarsza pozycja to "Geometra Polski" Stanisława Solskiego wydana w 1683 r.). W dziale wydawnictw zwartych znajdują się materiały z konferencji krajowych i zagranicznych oraz wydawnictwa seryjne;
- wydawnictwa specjalne: atlasy i prace doktorskie;
- wydawnictwa ciągłe, w tym tytułów:
 - polskich - ok. 75,
 - zagranicznych - ok. 50.

W związku ze stale rosnącymi cenami źródeł informacji, zwłaszcza ciągłych zagranicznych, a wciąż malejącymi środkami na ich zakup, liczba prenumerowanych tytułów tych wydawnictw jest prawie co roku ograniczana o kilka pozycji. Poza prenumeratą, ok. 50% źródeł informacji ciągłych zagranicznych jest pozyskiwane w drodze wymiany wydawnictw własnych Ośrodka, takich jak "Prace IGiK" czy "Rocznik Astronomiczny". Natomiast zwarte źródła informacji (książki) zagraniczne sprowadzane są do kraju w niewielkim wyborze, z uwagi na wysokie ich ceny, głównie na indywidualne zamówienie nabywców (za ich środki). Zakupy te są pokrywane ze środków finansowych przeznaczonych na realizację konkretnych prac badawczych, do przeprowadzenia których jest niezbędna dana publikacja.

Zbiory Biblioteki Instytutu mieszczą się w:

- wypożyczalni (księgozbiór podręczny),
- magazynie przy ul. Jasnej i w Borowej Górze (ze względu na szczupłość miejsca w magazynie przy ul. Jasnej, część zbiorów od numerów sygnatur 1-7200 i numery czasopism z lat wcześniejszych są zmagazynowane w Borowej Górze).

W bibliotece znajdują się następujące katalogi:

- katalog alfabetyczny wydawnictw zwartych,
- katalog alfabetyczny tytułów czasopism,
- katalog alfabetyczny atlasów,
- katalog autorski, zawierający spis publikacji pracowników IGiK,

- katalog wydawnictw seryjnych,
- katalog rzeczowy (tematyczny) wydawnictw zwartych - usystematyzowany wg UKD.

Ze zbiorów Biblioteki korzystają przede wszystkim:

- pracownicy IGiK,
- pracownicy Departamentu Głównego Geodety Kraju,
- pracownicy przedsiębiorstw i firm geodezyjnych,
- pracownicy i studenci Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej oraz innych uczelni technicznych i akademii rolniczych,
- inni użytkownicy.

Biblioteka stosuje różne formy udostępniania zbiorów, a mianowicie:

- udostępnianie prezencyjne na miejscu, w czytelni wszystkich wydawnictw znajdujących się w zbiorach Biblioteki (bez ograniczeń),
- wypożyczanie poza Bibliotekę dla pracowników IGiK, Departamentu Głównego Geodety Kraju z wyjątkiem wydawnictw:
 - * wchodzących w skład księgozbioru podręcznego,
 - * wyłączonych z wypożyczania na podstawie zarządzeń i przepisów,
 - * prac doktorskich,
- wypożyczanie międzybiblioteczne stosowane w przypadku zapotrzebowania użytkowników na wydawnictwo, którego Biblioteka nie posiada w swoich zbiorach, bądź wypożyczanie swoich zbiorów innej bibliotece,
- tworzenie księgozbiorów służbowych (zakładowych), przeznaczonych do stałego użytku określonej grupy pracowników w poszczególnych zakładach działalności podstawowej Instytutu,
- zamawianie przez użytkowników zewnętrznych, na podstawie "Informacji Bibliograficznej" czy zestawień tematycznych, kserokopii wydawnictw źródłowych zwartych i ciągłych będących w posiadaniu Biblioteki.

Działalność informacyjna

Ośrodek opracowuje i rozpowszechnia informacje w dwu formach, a mianowicie jako informację powszechną i adresowaną.

Formami powszechnej informacji piśmienniczej są publikacje wydawane przez Ośrodek:

- **"Informacja Bibliograficzna"** - (dawniej "Przegląd Dokumentacyjny") miesięcznik, ukazujący się w formacie A5, w nakładzie 40 egz. dla potrzeb

instytucji macierzystej i niewielkiej grupy prenumeratorów. Jest to bieżąca bibliografia z zakresu geodezji i kartografii. Od 1990 r. wydawnictwo to jest opracowywane w systemie komputerowym, w programie MikroISIS. Układ bibliografii jest działowy, a w obrębie działów alfabetyczny;

- **“Biuletyn Informacyjny BOINTE Geodezji i Kartografii”**- (dawniej “Informator BOINTE Geodezji i Kartografii”) kwartalnik, ukazujący się w formacie A5, w nakładzie 120 egz. Jest to wydawnictwo informacyjne o charakterze referatowym i przeglądowym, referujące w sposób analityczny lub syntetyczny stan określonego problemu na podstawie wielu różnych źródeł. W wydawnictwie tym są zamieszczane odpłatnie reklamy;

- **“Biuletyn IGiK”** (dodatek do “Przeglądu Geodezyjnego”) - ukazujący się 3-4 razy w roku. Zawiera opracowania i komunikaty Instytutu o charakterze technicznym, a także omawiające ogólny dorobek IGiK w zakresie prac wykonywanych planowo;

- **“Prace IGiK”** - ukazujące się od 1948 r. - jeden tom rocznie w 1-3 zeszytach, w formacie B5, w nakładzie 300 egz. Jest to czasopismo naukowe, zawierające prace lub fragmenty prac naukowo-badawczych (łącznie z pracami doktorskimi i habilitacyjnymi pracowników Instytutu).

Ponadto Ośrodek drukuje i dokonuje dystrybucji **“Rocznika Astronomicznego”**, ukazującego się od 1946 r., w formacie A4, w nakładzie 300 egz. Rocznik zawiera opracowane przez Zakład Astronomii Geodezyjnej i Geodezji Satelitarnej - OAG dane dotyczące Słońca i Księżyca.

Prace redakcyjne (poza “Rocznikiem Astronomicznym” i “Biuletynem IGiK”) i druk omawianych wydawnictw odbywają się w BOINTE.

Ośrodek stosuje również **formy informacji powszechnej niepiśmienniczej**, jak np.:

- cotygodniowe wystawy nowości wydawniczych organizowane przez Bibliotekę, przedstawiające nabytki z ubiegłego tygodnia,
- konferencje, wystawy i ekspozycje stałe - Ośrodek organizuje lub współdziała przy ich organizowaniu.

Oprócz informacji powszechnej, BOINTE uwzględnia także potrzeby użytkowników instytucjonalnych bądź indywidualnych, opracowując dla nich **informację adresowaną**:

- zestawienia tematyczne - opracowywane na zamówienie użytkowników na podstawie posiadanej bazy danych “GiK”, istniejącej w Ośrodku od 1990 r. i liczącej ok. 5 000 rekordów,
- Selektywną Dystrybucję Informacji (SDI) - prowadzoną komputerowo przy wykorzystaniu bazy danych “GiK”,

- Retrospektywną Dystrybucję Informacji (RDI) - prowadzoną do 1989 r. manualnie, a od 1990 r. komputerowo,
- tłumaczenia, na zlecenia Użytkowników lub dla potrzeb własnych Ośrodka,
- bieżące udzielanie bezpośrednio lub telefonicznie informacji faktograficznych, jak i bibliograficznych na podstawie posiadanych źródeł informacji pierwotnych, wtórnych i pochodnych na interesujące użytkowników tematy,
- wykonywanie kserokopii dokumentów, znajdujących się w zbiorach Biblioteki na zamówienie zainteresowanych użytkowników.

Zamówienia na prenumeratę, zakup, wymianę wydawnictw, bądź jednorazowe zamówienie zestawienia tematycznego, tłumaczenia lub innej usługi należy przesyłać pod adresem:

Institut Geodezji i Kartografii
Branżowy Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej
ul. Jasna 2/4, 00-950 Warszawa
Informacje telefoniczne: (0-22) 26 42 21 lub 31 w. 334 Ośrodek Informacji
w. 503 Biblioteka

Literatura:

1. Bychawski T., Łuczyńska A.: Analiza badania potrzeb użytkowników informacji przeprowadzona w przedsiębiorstwach geodezyjnych. Przegląd Geodezyjny - Biuletyn IGiK 1969 T. 41 nr 9 s. 399
2. Bychawski T., Łuczyńska A.: Zadania informacji technicznej i ekonomicznej w geodezji. Przegląd Geodezyjny 1969 T.41 nr 9 s. 243-247
3. Ciołkosz H.: Branżowy Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Geodezji i Kartografii. Stan, organizacja, kierunki działalności i rozwoju. Biuletyn Informacyjny BOINTE Geodezji i Kartografii 1979 T. 23 Cz. I nr 5 s.7-17 i Cz. II nr 6 s.5-25

Dorobek Instytutu Geodezji i Kartografii
w zakresie wynalazczości i ochrony patentowej

Istotnym czynnikiem charakteryzującym dorobek Instytutu Geodezji i Kartografii jest jego twórczy wkład w opracowanie nowych i oryginalnych rozwiązań projektowych i konstrukcyjnych różnych urządzeń oraz metod i procesów technologicznych dla potrzeb geodezji i kartografii. Wiele nowych opracowań dokonanych w Instytucie uzyskało patenty i świadectwa ochronne, wiele z nich znalazło zastosowanie w praktyce i produkcji przemysłowej przynosząc również efekty ekonomiczne.

Działalność w zakresie wynalazczości w Instytucie została zapoczątkowana w 1962 r., kiedy to opracowano serię nowych urządzeń dla reprodukcji kartograficznej i uzyskano pierwszy patent. W 1966 r. powstała Komórka Ochrony Patentowej, którą kierował do roku 1982 mgr inż. Tadeusz Gaertig, a od 1983 r. do chwili obecnej mgr inż. Teresa Konarska. Większość opracowań wynalazczych powstających w poszczególnych zakładach była przeznaczona dla bieżącej produkcji w przedsiębiorstwach geodezyjno-kartograficznych i w przemyśle.

Projekty, które zostały zgłoszone do ochrony można podzielić na sześć grup tematycznych. Pierwszą grupę stanowią opracowania z zakresu kartografii. Są to przyrządy i urządzenia kartograficzne, oraz procesy technologiczne i warstwy rytownicze. Do urządzeń i przyrządów kartograficznych należą:

- wywoływaczka dyfuzyjna,
- zestaw przyrządów rytowniczych,
- pantograf optyczny.

Wywoływaczka dyfuzyjna została opracowana przez inż. J. Kuśmierczyka i dr inż. M. Smółkę i uzyskała pierwszy patent dla Instytutu. Od 1962 r. była produkowana w krótkich seriach przez Spółdzielnię Pracy "Skala". Dzięki dobrej jakości odbitek i niskim kosztom produkcji znalazła szerokie zastosowanie zwłaszcza w przedsiębiorstwach geodezyjnych. Twórcami zestawu przyrządów rytowniczych, przeznaczonych do rytowania rysunków kartograficznych w warstwach, byli dr inż. M. Smółka i techn. J. Nakonieczny. Ogółem wykonano

około kilku tysięcy sztuk ryłców oraz po kilkadziesiąt sztuk przyrządów rytowniczych różnych rodzajów i są one wytwarzane do chwili obecnej. Natomiast pantograf optyczny został opracowany przez dr inż. M. Smółkę, inż. M. Kołodziejczyka, St. Wieliczko i doc. dr hab. inż. H. Z. Kowalskiego i również uzyskał patent. Do drugiej podgrupy opracowań kartograficznych, tzn. procesów technologicznych i warstw rytowniczych, należą:

- sposoby okresowej aktualizacji podstawowych map topograficznych;
- sposoby wytwarzania warstw rytowniczych i warstw zrywanych;
- tusze do plastików.

Pierwsze dwa z wymienionych wyżej projektów posłużyły ich twórcom jako tematy prac doktorskich. W 1971 r. powstała praca dr inż. J. Szymańskiego pt. "Zagadnienie aktualizacji map topograficznych w skalach 1:5000 i 1:10000 w świetle ostatnich badań i prac doświadczalnych", zaś w 1972 r. praca dr Z. Łażewskiego pt. "Podlewy warstwowotwórcze i sposób ich badania w metodzie masek błonowych stosowanych w reprodukcji kartograficznej". Natomiast tusz do plastików opracowany został przez dr A. Hartmana i służył głównie do kreślenia na foliach i aktualizacji map na diapozytywach.

Do drugiej grupy projektów wynalazczych należą opracowania z zakresu geodezji inżynierskiej. Są to urządzenia do wyznaczania odształceń i przemieszczeń budowli i konstrukcji inżynierskich, takich jak: budynki wielokondygnacyjne, zapory wodne, tory podsuwnicowe i kominy. Wymienić tu także należy szczelinomierze i pochyłomierze nasadkowe, których konstruktorami są pracownicy Zakładu Geodezji prof. dr hab. inż. W. Janusz i inż. St. Zykubek oraz pracownicy Działu Mechaniczno-Konstrukcyjnego dr inż. M. Smółka, dr inż. W. Markowski i R. Witkowski. Pod koniec lat osiemdziesiątych w wyniku badań nad łatanami do niwelacji precyzyjnej powstał projekt dotyczący sposobu i urządzenia do dynamicznego sprawdzania drożności układu naciągania taśmy inwarowej w latach do niwelacji precyzyjnej autorstwa dr inż. J. Janusza.

Trzecią grupę projektów wynalazczych stanowią rozwiązania z zakresu fotogrametrii, tj. urządzenia i przyrządy fotogrametryczne oraz opracowania fotogrametryczne do celów kameralnych. Do urządzeń i przyrządów fotogrametrycznych należą:

- urządzenie w postaci bazy stereoskopowej osadzonej na statywie, umożliwiające precyzyjne dokonywanie zmian położenia aparatu fotograficznego przy wykonywaniu zdjęć stereoskopowych, którego twórcami są: dr inż. M. Smółka, mgr inż. J. Chwałek, mgr inż. J. Kowalski i R. Witkowski;
- stolik do polowego odczytywania zdjęć lotniczych wraz ze stereoskopem soczewkowym opracowany przez: dr inż. M. Smółkę, mgr inż. J. Chwałka,

mgr inż. J. Kowalskiego, R. Witkowskiego i mgr inż. J. Szymańskiego. Natomiast do opracowań fotogrametrycznych do celów kameralnych zaliczamy:

- sposób jednoczesnego opracowania kilku sąsiednich pierworysów map przy użyciu autografu wyposażonego w koordynatograf bez uwzględniania styków, opracowany przez doc. mgr inż. St. Dmochowskiego;
- urządzenie do wykreślenia profilów pionowych modelu przestrzennego widocznego w autografie Wilda, również autorstwa doc. mgr inż. St. Dmochowskiego;
- sposób korelacji skali nachylonych zdjęć fotogrametrycznych podczas ich dwuetapowego przetwarzania nadirowego, którego twórcą jest doc. dr inż. Bohdan Bohonos.

Czwartą grupę projektów wynalazczych stanowią projekty dotyczące obliczeń geodezyjnych i sposobów automatycznego kartowania, powstałe pod kierownictwem prof. dr hab. inż. J. Gaździckiego w Zakładzie Rachunku Wyrównawczego, który istniał do 31.01.1974 r. Były to nomogramy do obliczeń pól lub odległości na mapach i urządzenia elektroniczne służące do przetwarzania informacji graficznych na cyfrowe oraz do automatycznego sporządzania map i projektowania na mapach. Rozwój elektronicznej techniki obliczeniowej w latach siedemdziesiątych oraz jej szerokie zastosowanie w obliczeniach geodezyjnych spowodowały opracowanie kilku projektów wynalazczych, a mianowicie:

- koordynatografu automatycznego KART1;
- urządzenia do przetwarzania informacji graficznej na cyfrową;
- urządzenia do kartowania oryginałów map;
- urządzenia do dwukierunkowej łączności graficznej pomiędzy operatorem a komputerem.

Piątą grupę stanowią projekty wynalazcze, które zaczęły powstawać w połowie lat siedemdziesiątych. Są to urządzenia mechaniczno-optyczno-elektroniczne przeznaczone do precyzyjnych pomiarów zarówno wielkości liniowych, jak i kątowych, a mianowicie:

- urządzenie do bezpośredniego, cyfrowego pomiaru przemieszczeń liniowych i kątowych;
- urządzenie do wykonywania radialnej podziałki na kręgu podziałowym;
- przyrząd do dokładnego pomiaru długości;
- przetwornik pojemnościowy przyrządu do pomiaru kątów;
- optyczny modulator strumienia świetlnego w urządzeniach do pomiaru wielkości liniowych;
- urządzenie do automatycznego, zdalnego pomiaru przemieszczeń liniowych i kątowych;

- przetwornik urządzenia do pomiaru lub nastawiania kąta;
- sposób sterowania prostoliniowością wiercenia głębokich otworów, zwłaszcza w górotworze oraz urządzenie do stosowania tego sposobu;
- przetwornik optoelektroniczny urządzenia do pomiaru przemieszczeń liniowych lub kątowych.

Niektóre z tych urządzeń, jak np. urządzenie do automatycznego, zdalnego pomiaru przemieszczeń liniowych, zostały zainstalowane w Elektrowni Szczytowo-Pompowej w Żarnowcu. Z uwagi na to, że powyższe urządzenia zawierają elementy z różnych dziedzin nauki i techniki ich twórcami są różni specjaliści, również spoza Instytutu, a mianowicie (w kolejności zgłoszeń patentów): doc. dr hab. inż. H. Z. Kowalski, doc. dr hab. inż. A. Dubik, mgr inż. P. Osiennik, mgr inż. Fr. Król, dr inż. J. J. Galiński, dr inż. M. Smółka, inż. M. Kołodziejczyk, mgr inż. A. M. Skirmunt, dr inż. W. Markowski, inż. Z. Sobczak, mgr inż. M. Łapa, inż. L. Wróbel, doc. dr inż. J. Gliwiński, prof. dr hab. inż. Z. Adamczewski, doc. dr inż. Z. Warsza.

Szóstą, ostatnią, grupę stanowią projekty wynalazcze powstałe w ostatnich latach w Dziale Mechaniczno-Konstrukcyjnym, w których zastosowano opracowane i przebadane również w Dziale MK czujniki dwustrunowe działające w układzie różnicowym. Są to:

- pochyłomierz grawitacyjny;
- hydroniwelator.

Twórcami pochyłomierza grawitacyjnego są: dr inż. M. Smółka, inż. M. Kołodziejczyk, dr inż. W. Markowski, mgr inż. A. Skirmunt, natomiast hydroniwelatora - dr inż. M. Smółka, inż. M. Kołodziejczyk, dr inż. W. Markowski.

Urządzenia te wchodziły w skład opracowywanego w Instytucie skomputeryzowanego systemu, który w krótkim czasie umożliwiłby zdalne i automatyczne mierzenie względnych przemieszczeń liniowych, zmian pochyłości oraz temperatury wybranych fragmentów badanego obiektu z jednoczesną rejestracją daty i czasu pomiaru.

W okresie 50 lat istnienia Instytutu zgłoszono 90 projektów wynalazczych i uzyskano 49 patentów oraz 41 praw ochronnych na wzory użytkowe. Niektóre wynalazki uzyskały patenty zagraniczne w Niemczech, Stanach Zjednoczonych, Szwajcarii, Francji, Kanadzie i Japonii. Wiele z chronionych wynalazków znalazło zastosowanie w praktyce. Zgłoszono i zastosowano również wiele projektów racjonalizatorskich, za które ich twórcy, podobnie jak i za inne wdrożone projekty, uzyskali wynagrodzenia. Ponadto kilku twórców otrzymało nagrody pieniężne i wyróżnienia od władz państwowych.

W ramach działalności pomocniczej zaopiniowano, opracowano i zgłoszono do ochrony projekty wynalazcze innych instytucji geodezyjno-kartograficznych.

Instytut posiada również chroniony znak towarowy, którym oznacza własne wyroby.

Na zakończenie należy wspomnieć, że przemiany dokonujące się w Polsce w ostatnich latach wpłynęły również na zmianę modelu ochrony własności przemysłowej, funkcjonującego w okresie gospodarki planowej. Dążenie do zharmonizowania naszego systemu patentowego z systemem patentu europejskiego wymaga zmian zarówno w prawie wynalazczym, jak i w procedurze udzielania ochrony patentowej, zasadach organizacji gromadzenia i udostępniania literatury patentowej oraz usprawnienia działalności Urzędu Patentowego poprzez wykorzystanie technik informatycznych i nowoczesnych sposobów organizacji i zarządzania. I tak ostatnie lata przyniosły wiele zmian w prawie wynalazczym, a mianowicie weszły w życie następujące nowe ustawy, zarządzenia i rozporządzenia:

- ustawa z dnia 30 października 1992 r. o zmianie ustawy o wynalazczości i ustawy o Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1993 r. Nr 4 poz.14);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 kwietnia 1993 r. w sprawie postępowania spornego i odwoławczego oraz opłat związanych z ochroną wynalazków i wzorów użytkowych (Dz.U. nr 36 poz. 160);

- Zarządzenie Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 marca 1993 r. w sprawie ochrony wynalazków i wzorów użytkowych (M.P. Nr 18 poz. 179);

- Zarządzenie Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 września 1992 r. w sprawie ochrony znaków towarowych (M.P. Nr 31 poz. 217);

- Ustawa o zmianie ustawy o znakach towarowych z dnia 11 maja 1994 r. (Dz.U. Nr 74 poz. 331);

- Ustawa o ochronie topografii układów scalonych z dnia 30 października 1992 r. (Dz.U. Nr 100 poz. 498);

- Ustawa o rzecznikach patentowych z dnia 9 stycznia 1993 r. (Dz.U. Nr 10 poz. 46).

WIADOMOŚCI PATENTOWE

Wiadomości Urzędu Patentowego Nr 1 styczeń 1995

B1(11) **165710** (41) 93 01 11 5(51) G01C 15/00
F16M 11/00
(21) 291010 (22) 91 07 09
(72) Krzeszowski Marian
(73) Akademia Rolnicza, Wrocław (PL)
(54) Statyw do mocowania instrumentów i przyrządów geodezyjnych, zwłaszcza na suwnicach

Nr 2 luty 1995

B3 (11) **165797** (41) 93 03 08 5(51) G01B 11/00
G01D 5/36
(21) 291572 (22) 91 08 30
(61) 153557
(72) Dobosz Marek, Karczmarczyk Tadeusz
(73) Politechnika Warszawska, Warszawa (PL)
(54) Sposób przetwarzania zmian strumienia świetlnego na dwa sygnały elektryczne w optoelektronicznym przetworniku do pomiaru długości lub kąta

B3 (11) **165853** (41) 93 03 08 5(51) G01B 11/00
G01D 5/36
(21) 291571 (22) 91 08 30
(61) 153557
(72) Karczmarczyk Tadeusz
(73) Politechnika Warszawska, Warszawa (PL)
(54) Sposób przetwarzania zmian strumienia świetlnego na dwa sygnały elektryczne w optoelektronicznym przetworniku do pomiaru długości lub kąta

Nr 3 marzec 1995

B3 (11) **166072** (41) 93 04 19 5(51) E21F 17/18
E21D 7/00
G01B 7/14
(21) 291938 (22) 91 10 03
(61) 162702
(72) Kawulok Stanisław, Bura Lesław
(73) Główny Instytut Górnictwa, Katowice (PL)
(54) Sposób kontroli nierówności i rozstawu oraz określania korekt torów prowadzenia naczynia wyciągowego w szybie

B3 (11) **166034** (41) 93 04 19 5(51) G01B 7/14
E21D 7/00
E21F 17/18
(21) 291939 (22) 91 10 03
(61) 162703
(72) Kawulok Stanisław, Bura Lesław
(73) Główny Instytut Górnictwa, Katowice (PL)
(54) Sposób kontroli nierówności i rozstawu oraz określania korekt torów prowadzenia naczynia wyciągowego w szybie

Y1 (11) **52985** (41) 92 07 13 5(51) G01C 15/00
(62) 288686
(21) 100381 (22) 91 01 11
(72) Mercik Stefan
(73) Politechnika Śląska, Gliwice (PL)
(54) Urządzenie centrujące do instrumentów geodezyjnych

Y1 (11) **52958** (41) 92 01 13 5(51) G01C 3/00
G01C 15/00
G01B 5/14
(21) 93113 (22) 91 07 09

(72) Krzeszowski Marian

(73) Akademia Rolnicza, Wrocław (PL)

(54) Przyrząd do pomiaru geometrii torowisk, zwłaszcza szyn wciągarek suwnic

Biuletyn Urzędu Patentowego
Zeszyt Nr 1/1995

A1(21) 305273

(22) 94 09 29

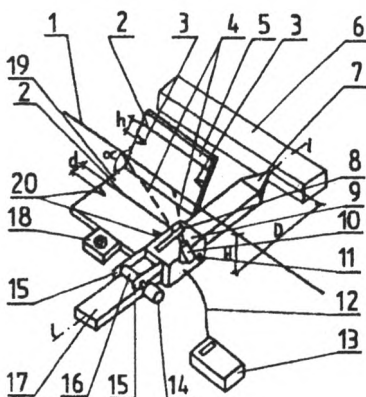
6(51) G01C 15/00
E01B 35/00

(71) Akademia Rolnicza, Wrocław

(72) Ćmielewski Kazimierz, Kuchmister Janusz, Pachuta Stanisław

(54) Przyrząd do równoczesnego określania prostoliniowości poziomego i pionowego rzutu wydłużonych obiektów inżynierskich

(57) Przyrząd ma liniał elektroniczny (17) z przesuwym suwakiem (9), na którym osadzona jest lampka (10), wspornik (15) oraz zwierciadło poziome (19) z oznaczonymi indeksami (20). Na tej krawędzi zwierciadła poziomego (19), która jest prostopadła do osi (I-I) liniału elektronicznego (17), osadzone jest pod stałym kątem rozwartym (α), zwierciadło ukośne (5) z oznaczonymi wskaźnikami (3). We wsporniku (15) osadzone jest pokrętło (14) z rolką (16) współdziałającą z liniałem elektronicznym (17). Suwak (9) połączony jest przewodem transmisyjnym (12) z rejestratorem (13). Indeksy (20) zwierciadła poziomego (19) i wskaźniki (3) zwierciadła ukośnego (5) usytuowane są na ich symetryalnych, które są prostopadłe do osi (I-I) liniału elektronicznego (17).

Przyrząd umożliwia dokonywanie pomiarów wielkości niezbędnych do określania prostoliniowości obiektów wydłużonych, zwłaszcza szyn torów podsuwnicowych oraz elementów konstrukcyjnych mostów suwnicowych.

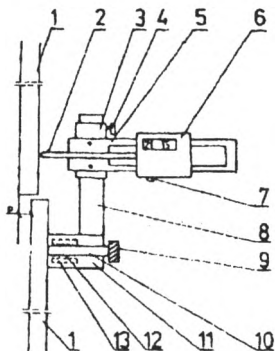
(5 zastrzeżeń)

(71) Akademia Rolnicza, Wrocław

(72) Ćmielewski Kazimierz, Kuchmister Janusz

(54) Przyrząd do pomiaru nierówności powierzchni, zwłaszcza szyn w miejscu ich złączenia

(57) Przyrząd ma pudełkowy korpus (11), wewnątrz którego umieszczony jest magnes stały (13) umocowany przesuwnie na trzpieniu (10) pokręta (9). Na ścianie bocznej korpusu (11) osadzony jest wysięgnik (8) z przesuwną ramkową prowadnicą (3), na której zamocowany jest liniar elektroniczny (5) z suwakiem odczytowym (6), do którego przymocowany jest prętowy wodzik (2).

Przyrząd znajduje zastosowanie przy pomiarach nierówności powierzchni.

(3 zastrzeżenia)

Zeszyt Nr 2/1995

(71) Politechnika Krakowska im. T. Kościuszki, Kraków

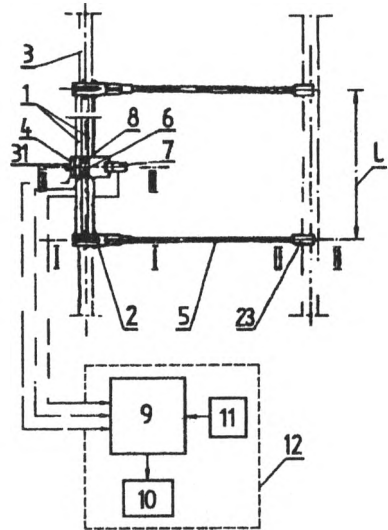
(72) Jamka Maciej, Czyczuła Włodzimierz, Stawowiak Jerzy

(54) Przyrząd do pomiaru i rejestracji prostoliniowości powierzchni toczonej głowki szyny

(57) Przyrząd posiada głowicę pomiarową (4) osadzoną przesuwnie na prostoliniowej prowadnicy (1), której końce zamocowane są w podporach (2). Podpory (2) przylegają do powierzchni toczonej szyny (3) stykami pionowymi i poziomymi, wyznaczając bazę odniesienia (L). Na wysokości styku poziomego każda z podpór (2) ma gniazdo prowadzące o osi prostopadłej do osi

przewodnicy (1), a w którym osadzana jest suwliwie końcówka drążka rozpierającego (5). Drążek rozpierający (5) wyposażony jest w poosiowo ścisną sprężynę, a na drugim końcu w stopkę (23) - ukształtowaną tak, że przy bocznym oparciu o główkę drugiej szyny toru oś drążka rozpierającego (5) jest równoległa do płaszczyzny toru. Głowica pomiarowa (4) posiada przetworniki przemieszczeń pionowych (6) i poziomych (7) oraz miernik położenia wzdłużnego (8), których sygnały doprowadzone są do elektronicznego układu przetwarzania danych (9).

(4 zastrzeżenia)

A1(21) 305468

(22) 94 10 14

6(51) G01C 5/00

(71) Akademia Rolnicza, Wrocław

(72) Ćmielewski Kazimierz, Kuchmister Janusz, Pachuta Andrzej Stanisław

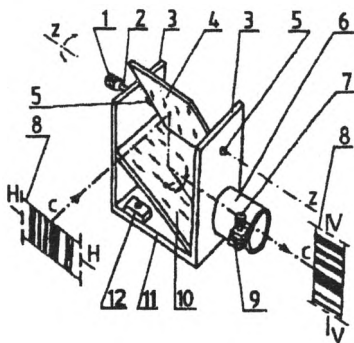
(54) Nasadka na niwelator

(57) Nasadka ma korpus (11), który na podstawie ma osadzoną libelę (12), a w pionowych ściankach (3) ma osadzoną oś (2) z pokrętkiem (1), na której

jest zamocowane płaskie zwierciadło ruchome (4). W jednej z pionowych ścianek (3) jest osadzona tuleja sprężająca (6) z zaciskiem (9). Pod zwierciadłem ruchomym (4) jest umocowane zwierciadło stałe (10).

Zastosowanie nasadki automatyzuje oraz podnosi dokładność wykonywanych pomiarów liniowości poziomej obiektów wydłużonych.

(3 zastrzeżenia)

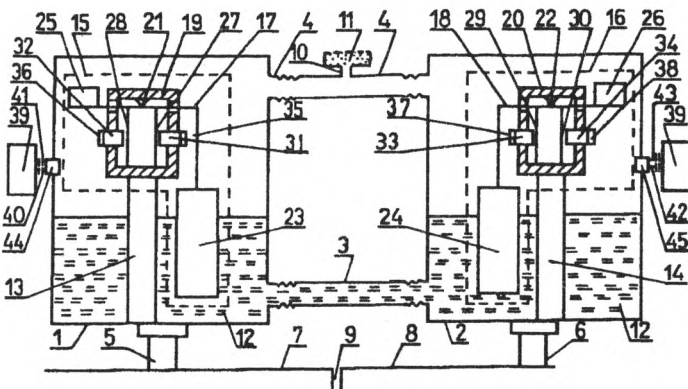

(71) Instytut Geodezji i Kartografii, Warszawa

(72) Smółka Mieczysław, Kołodziejczyk Mieczysław, Markowski Witold

(54) Hydroniwelator

(57) Hydroniwelator, zwłaszcza do zdalnego, automatycznego pomiaru nierównomiernego osiadania fundamentów, oraz do pomiaru względnego pionowego przemieszczania elementów konstrukcyjnych jest zbudowany z dwóch naczyń pomiarowych (1, 2) połączonych ze sobą przewodem cieczowym (3) i przewodem powietrznym (4) wyposażonym w filtr powietrza (11).

W każdym z naczyń ponad powierzchnią cieczy (12) jest umieszczony czujnik wagowo-strunowy (15, 16), składający się z korpusu (19, 20) i poziomej dźwigni (17, 18) podwieszanej do korpusu za pomocą przegubu (21, 22). Na końcu jednego ramienia dźwigni (17, 18) jest zawieszony obciążnik (23, 24) częściowo zanurzony w cieczy (12), a do drugiego ramienia jest przymocowana przeciwwaga (25, 26). W środkowej części dźwigni po obydwu stronach przegubu (21, 22), są zamocowane końce dwóch napiętych strun (27, 28, 29, 30), zaś drugie końce są przytwierdzone do dolnej części korpusu (19, 20) czujnika. W korpusie tym w pobliżu strun są osadzone zespoły elektromagnetyczne (31, 32, 33, 34).

(5 zastrzeżeń)

Zeszyt Nr 4/1995

A1(21) 300158

(22) 93 08 18

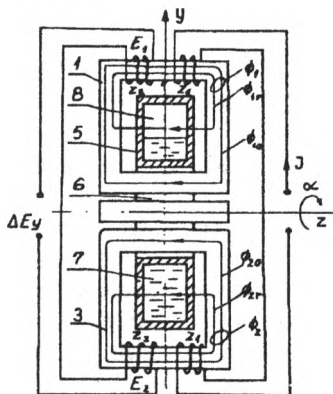
6(51) G01C 9/06
G01B 7/30

- (71) Politechnika Szczecińska, Szczecin
(72) Komorowski Mieczysław, Sikora Ryszard

(54) Pomiarowy przetwornik odchylenia od poziomu

(57) Przetwornik charakteryzuje się tym, że zawiera obwód pomiarowy (5) w postaci pierścieniowego zbiornika z cieczą (7) przewodzącą prąd elektryczny, przez które przechodzą kolumny obwodów magnetycznych (1), (3) rozmieszczone symetrycznie po dwie na osiach pomiarowych.

(1 zastrzeżenie)

Zeszyt Nr 5/1995

U1(21) 98527

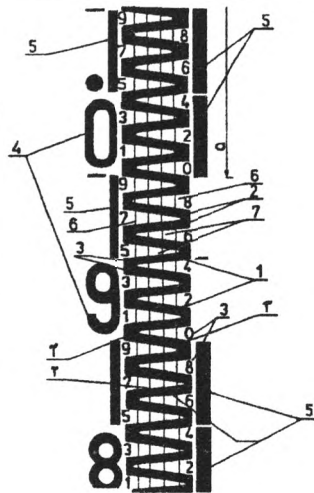
(22) 93 08 23

6(51) G01C 15/06

- (75) Fijołek Piotr, Ryki

(54) Łata geodezyjna z podziałką tranwersalna

(57) Łata w postaci listwy na którą naniesiona jest podziałka, charakteryzuje się tym, że w podziałce są cztery podłużne linie dzielące podziałkę na pięć pasów o jednakowej szerokości oraz dwa ciągi równoległych równoległoboków (2) o powierzchni zabarwionej. Sąsiednie boki (1") obu ciągów równoległoboków (2) tworzą ramiona trójkąta równoramiennego. Pionowe podstawy (1') sąsiednich równoległoboków (2) są połączone i tworzą łącznie odcinek centymetrowy.

Podziałka zaopatrzona jest także w korzystnie cztery linie podłużne (6) dzielące podziałkę na pięć pasów (7).

(1 zastrzeżenie)

Zeszyt Nr 7/1995

- A1(21) 300462 (22) 93 09 23 6(51) G01C 3/00
(71) POLSKA MIEDŹ SA Kombinat Górniczo-Hutniczy Oddział Zakłady
Górnice LUBIN, Lubin
(72) Studnicki Stanisław, Mazur Jan, Banasiak Kazimierz, Kurpiński Ryszard,
Szajt Piotr, Wojtowicz Stanisław

(54) Sposób nawiązywania niwelacji precyzyjnej

(57) Sposób polega na nawiązaniu pomiarów do reperów wyjściowych, które zastabilizowane są na podszybiach wytypowanych szybów kopalń. W celu nawiązania niwelacji mierzy się dalmierzem elektrooptycznym wykorzystującym promień odbity fali elektromagnetycznej odległość pionową w szybie, którą koryguje się poprawką redukcyjną określoną w funkcji temperatury i ciśnienia powietrza w szybie. Dla określenia poprawki redukcyjnej odległości pionowej w szybie mierzy się wielkość ciśnienia i temperatury powietrza w szybie w interwale 170 metrów do 230 metrów, korzystnie 200 metrów.

(4 zastrzeżenia)

KONFERENCJE, NARADY, KONSULTACJE

Stanisław Dąbrowski
Instytut Geodezji i Kartografii
Zakład Fotogrametrii

Ogólnopolskie seminarium: "Systemy informacji przestrzennej dla obszarów wiejskich z wykorzystaniem danych teledetekcyjnych"

W dniu 9 lutego 1995 r. w Krakowie w gmachu Akademii Rolniczej odbyło się Ogólnopolskie Seminarium na temat: "Systemy informacji przestrzennej dla obszarów wiejskich z wykorzystaniem danych teledetekcyjnych". Organizatorami Seminarium byli: Sekcja Fotogrametrii i Teledetekcji Komitetu Geodezji Polskiej Akademii Nauk oraz Zakład Fotogrametrii i Fotointerpretacji Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Seminarium podzielono na trzy sesje, podczas których wygłoszono 14 (na 15 przewidzianych w programie) referatów. Jeden z referatów nie mógł być zaprezentowany z powodu nieobecności autorów. Po referatach na zakończenie każdej sesji przewidziano czas na pytania z sali, odpowiedzi autorów i recenzentów referatów oraz dyskusję.

Tak więc po otwarciu obrad, w trakcie którego zabrali głos przedstawiciele władz Akademii i władz Wydziału Geodezji, a także Komitetu Geodezji PAN, przystąpiono do pierwszej sesji referatowej, której tematem było "Wykorzystanie systemów informacji przestrzennej na obszarach wiejskich". Referat pt. "Wybrane aspekty zastosowania systemu informacji przestrzennej Intergraph dla celów zarządzania gospodarstwem leśnym" przygotowany przez trójkę autorów z Instytutu Geodezji i Kartografii: Ewę Pietrzak, Emilię Wiśniewską i Tomasza Zawilę-Niedźwiedzkiego, został omówiony w skrócie i zilustrowany przeźroczkami ukazującymi przykładowe etapy prac, prowadzących do aktualizacji bazy danych urzędzeniowo-leśnych na podstawie zdjęć satelitarnych.

Pan Zbigniew Sitek przedstawił referat na temat "Modele w geograficznych systemach informacyjnych dla wybranych zadań monitoringu rolniczego", w którym zwrócił uwagę na znaczenie sposobu tworzenia i zasilania modelu

zjawiska, procesu lub obiektu dla jego monitorowania oraz zdolności do generowania nowych informacji pochodnych. Przykładowo zostały omówione modele oceny produktywności łąk, oraz ich właściwości. Okazuje się, że chociaż zagadnienia modelowania, dzięki stosowaniu technik informatycznych we wszystkich dziedzinach działalności ludzkiej, są niezwykle ważne, to znajomość tych zagadnień od strony teoretycznej i formalnej nie jest powszechna. Nietrafnie przyjęty model może prowadzić do nadmiernych nakładów na tworzenie zasobów informacji, a nawet do błędnego wnioskowania na ich podstawie.

O zastosowaniu GIS do oceny zagrożenia erozyjnego pokrywy glebowej mówił pan Stanisław Mularz (AGH) w kolejnym referacie tej sesji. Omówiono w nim wyniki badań prowadzonych na testowym obszarze około 1600 km², dla którego utworzono model zagrożenia erozyjnego gleb, integrując 5 warstw tematycznych bazy danych GIS. Została wykazana przydatność danych GIS do szacowania i prognozowania zagrożeń erozyjnych.

Referat pana Tomasza Zawiły-Niedźwiedzkiego z Instytutu Geodezji i Kartografii pt. "System Informacji Przestrzennej i teledetekcja w gospodarstwie leśnym terenów górskich", wobec nieobecności autora przedstawiła w skrócie pani Emilia Wiśniewska również z IGiK. Omówione zostały wnioski z badań nad wykorzystaniem obrazów satelitarnych do oceny stanu zagrożeń i śledzenia procesu degradacji lasów w rejonie Sudetów. Wnioski wskazują między innymi na potrzebę wiązania danych ze zdjęć satelitarnych z innymi informacjami gromadzonymi w obiektowych i opisowych bazach danych.

Po krótkiej przerwie w drugiej sesji, której tematem było "Wykorzystanie obrazów i danych cyfrowych" zaprezentowano 5 referatów. Pani Renata Jędrzycka z Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie przedstawiła elementy algorytmu tworzenia numerycznego modelu terenu na podstawie cyfrowo zapisanej pary zdjęć fotogrametrycznych w referacie pt. "Cyfrowa budowa numerycznego modelu terenu metodą dopasowania obszarów z pary zdjęć lotniczych". Wychodząc ze znanych wzorów przekształceń rzutowych i obliczania współczynnika korelacji, stworzono program dla komputera klasy PC. W wyniku realizacji programu uzyskano model numeryczny i warstwicę dla obszaru objętego stereogramem zdjęć. Otrzymano poprawne wyniki.

W referacie pt. "Mapy cyfrowe ze zdjęć satelitarnych i lotniczych" pan Romuald Kaczyński z Zakładu Fotogrametrii Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie zaprezentował zarys metody opracowania map na podstawie zobrazowań satelitarnych z wykorzystaniem profesjonalnych systemów cyfrowej analizy obrazów takich jak: VISTA (International Imaging Systems) oraz Image Station 6487 (Intergraph). Zostały omówione właściwości ortofotomapy cyfrowej oraz cechy wybranych systemów cyfrowych opracowań fotogrametrycznych.

Celowość wykorzystania ortofotomapy cyfrowej jako ważnej warstwy informacyjnej GIS jest coraz powszechniej dostrzegana i uwzględniana w rozwijaniu tych systemów. Jako przykładowy produkt zaprezentowany został wydruk satelitarnej mapy Warszawy w skali 1:25 000.

Panowie Marcin Krzyworzeka i Zbigniew Węgrzyn z Akademii Rolniczej w Krakowie przygotowali referat pt. "Wirtualne mapy wektorowo-ortofotograficzne dla prac projektowych". W referacie omówiono możliwości tworzenia komputerowych map mających cechy zarówno ortofotomapy, jak i mapy wektorowej. Autorzy wykonali próby przygotowania takiej mapy, wykorzystując komputer PC oraz materiały w postaci zapisu cyfrowego skanowanych zdjęć lotniczych i mapy wektorowe. Aktualizacja danych wektorowych na podstawie obrazu rastrowego oraz wykorzystanie informacji obrazowych do prac planistycznych i projektowych prowadzi - zdaniem autorów - do lepszej efektywności tych prac.

Referat pt. "Podstawy cyfrowej metody budowy ortofotografii" przedstawił pan Zygmunt Paszota z Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Omówił on wzory matematyczne i zależności stanowiące matematyczny model tworzenia ortofotogramu na drodze cyfrowej.

"Uwagi o przydatności ortofotografii cyfrowej w urządzaniu obszarów wiejskich" to tytuł referatu pana Zbigniewa Węgrzyna z Akademii Rolniczej w Krakowie. Zajął się on analizą ortofotomap ze zdjęć w skali 1: 28 000 o rozdzielczości piksela 0.50 m i 1.0 m (w terenie). Autor potwierdza przydatność ortofotomap do prac urządzeniowo-rolnych i przewiduje nowe walory jakościowe opracowań przy korzystaniu bezpośrednio z zapisu cyfrowego, a nie tylko wydruku.

Po tym referacie i dyskusji (o dyskusji wspomniano na końcu tego artykułu), zakończono drugą sesję Seminarium.

Trzecia sesja nosiła tytuł "Zagadnienia interpretacji zdjęć i systemów opracowania map w urządzaniu obszarów wiejskich". Pierwszy w tej sesji zabrał głos pan Michał Żak, który zaprezentował tezy referatu przygotowanego wspólnie z panem Jackiem Banatem (obaj z Akademii Rolniczej w Krakowie) na temat "Dane potrzebne w gminnym systemie informacji dla celów urządzania obszarów wiejskich". W referacie zwrócono uwagę na złożoność procesu urządzeniowego i jego długofalowe skutki zarówno dla użytkownika jak i dla całej społeczności. Na tym tle przedstawiono zapotrzebowanie na różnorodne aktualne informacje o terenie i potrzebie ich wykorzystania w podejmowaniu decyzji i realizacji prac urządzeniowych.

Pan Krzysztof Będkowski przedstawił referat opracowany wspólnie z panem Heronimem Olenderkiem (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego) o charakterystycznym tytule: "Co może pomóc w przyrodniczej inwentaryzacji

gmin ?" W referacie zwrócono uwagę na doniosłość informacji o stanie środowiska przyrodniczego w racjonalnym korzystaniu z jego zasobów i planowaniu działań kształtujących. Na tym tle wskazano na potrzeby inwentaryzacji stanu środowiska zarówno technikami teledetekcji, fotogrametrii jak i videometrii oraz wykorzystania tych informacji przy zastosowaniu komputerowych metod opracowania.

Pan Karol Szeliga z Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie przedstawił referat pt. "Formalizm katastru a problemy jego modernizacji". W wystąpieniu zwrócił uwagę na konieczność sformalizowania informacji katastralnych, gdyż wtedy stają się one podatne na zapis informatyczny i zautomatyzowane komputerowe przetwarzanie. Na tym tle można zauważyć, że współcześnie katastru można osiągnąć jedynie przekształcając go w informatyczny system komputerowy. Podstawą zastosowania komputeryzacji w jakiegokolwiek dziedzinie jest przetłumaczalność elementów składowych i ich zależności na zdefiniowane jednoznacznie parametry i formuły logiczne. Niewątpliwie kataster jest jedną z dziedzin najpilniej potrzebujących "informatyzacji".

Pani Maria Piwowarczyk i pan Józef Jachimski (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) przedstawili wspólnie temat "Konstrukcja autografu analitycznego na bazie mechaniczno-optycznych zespołów Topocartu". Przyznam, że z pewnym zdziwieniem odebrałem fakt dalszych prób samodzielnego konstruowania urządzenia, które w licznych odmianach dopracowanych konstrukcyjnie i dobrze oprogramowanych istnieje na rynku od wielu lat i dawno przestało być nowością. Niewątpliwie walory dydaktyczne pracy nad tym zagadnieniem trudno jest jednak przecenić, zwłaszcza że coraz częściej wiedza podstawowa z zakresu fotogrametrii nawet wśród zawodowców staje się "czarną skrzynką", której wnętrza nie muszą znać. Ale przecież ktoś je znać musi.

"Obrazy sieci drenarskich na zdjęciach lotniczych i ich powiązanie z systemami informacji przestrzennej" omówił pan Andrzej Świątkiewicz z Wrocławia. Zwrócił on uwagę, że co czwarty hektar ziemi użytkowanej rolniczo w Polsce jest zdrenowany. Sieci te stanowią bardzo cenne z punktu widzenia urządzania terenów wiejskich zasoby, a dokumentowanie ich istnienia i stanu pozostawia wiele do życzenia. Autor przekonywująco postuluje wprowadzenie informacji o sieciach drenarskich do systemów informacji o terenie, co wymaga odpowiedniego uregulowania formalnego. Materiały fotogrametryczne i teledetekcyjne zawierają często te informacje, ale nie są one wykorzystywane przy opracowaniu map i baz danych.

Na tym zakończono część referatową trzeciej i ostatniej sesji tego Seminarium. Referat pt. "Waloryzacja turystyczna obszarów metodami

teledetekcji" (autorzy: M. Mróz i J. Miałdun) nie był prezentowany, ale znajduje się w materiałach Seminarium.

Dyskusja miała miejsce zarówno po drugiej jak i trzeciej sesji Seminarium. Odnotuję tu tylko niektóre jej fragmenty.

J. Jachimski wyraził pozytywną opinię o rozwiązaniach prowadzących do automatycznego generowania numerycznego modelu terenu i wytwarzania cyfrowej ortofotomapy na komputerze klasy PC, zaprezentowanych przez panią R. Jędryczkę. Skierował do niej pytanie, o czas w jakim omawiany przez nią system generuje model numeryczny. To samo pytanie odnoszące się do systemów profesjonalnych skierował pod adresem pana R. Kaczyńskiego. Trudno porównywać takie dane z różnych systemów, zainstalowanych na komputerach o różnej szybkości. Dokładność opisu ukształtowania terenu i gęstość siatki generowanego modelu ma zasadniczy wpływ na czasochłonność jego tworzenia. Autorzy referatów przytoczyli informacje odnoszące się do konkretnych opracowań. R. Kaczyński podał przykład, że dla jednego stereogramu model numeryczny generowany dla uzyskania warstwicy o cięciu 1m, a więc dokładności ok. 30 cm, jest tworzony w ciągu ok. 30-40 minut (programem MATCH T). Generowane ilości punktów wyrażone są w milionach. W systemie I²S algorytm jest porównywalny, ale czas tworzenia modelu krótszy, gdyż system ten zainstalowano na innym, szybszym komputerze.

J. Jachimski w nawiązaniu do wystąpienia K. Będkowskiego wskazał na możliwość wykorzystania do rejestracji stanu lasów - obok techniki video - monoplotingu. Ponadto zwrócił uwagę na bliskie realizacji w Polsce przedsięwzięcie Głównego Geodety Kraju obejmujące wykonanie dla całego kraju kolorowych zdjęć fotogrametrycznych, a w najbliższym czasie praca ta zostanie wykonana dla północno-zachodniej części Polski. Dostarczy to aktualnych informacji dotyczących znacznego obszaru. J. Będkowski stwierdził, że dostęp do takich zdjęć stanowi rzeczywistość wielką szansę dla opracowania aktualnych stanów środowiska przyrodniczego, a w tym oczywiście, obszarów leśnych. Jeżeli chodzi o stosowaną technikę video to poinformowano, że w SGGW pod kierunkiem J. Mozgawy zakończono projekt badawczy dotyczący stosowania techniki video do badania stanu lasów i raport naukowy jest w trakcie opracowania. Można jednak już w tej chwili stwierdzić, że rejestracja techniką video przynosi często rezultaty bardzo zachęcające, lecz niektóre wyniki są dalekie od pożądaných. Tym niemniej technika ta niewątpliwie powinna być stosowana, zwłaszcza przy monitorowaniu dużych obszarów lasów państwowych.

Nawiązując do referatu prezentowanego przez E. Pietrzak i E. Wiśniewską, S. Mularz wyraził wątpliwość, czy system omówiony w referacie można nazwać systemem informacji przestrzennej. W odpowiedzi E. Pietrzak

przypomniła, że prezentowany system składa się z bazy danych przestrzennych utworzonej z numerycznego zapisu mapy graficznej i atrybutów oraz z istniejących danych bazy urzędzeniowej lasów. Wprowadzone do systemu obrazy satelitarne, po interpretacji z wykorzystaniem tamtych istniejących składowych bazy, przynoszą informacje uzupełniające tę bazę danych (sprzężenie zwrotne). Te cechy wskazują, że jest to system informacji przestrzennej.

J. Butowtt zwrócił uwagę, że oprócz interesujących niewątpliwie zastosowań techniki video można rozważać wykonywanie zdjęć kamerami małoobrazkowymi, ale metrycznymi lub semimetrycznymi.

S. Dąbrowski (IGiK) zabierając głos w dyskusji zwrócił uwagę na współczesne możliwości techniki video. Kamerę CCD można traktować jako kamerę z matrycą sensorów i dokonywać zapisu cyfrowego obrazowanej sceny, bez pośredniego zapisu analogowego i ponownego próbkowania w celu podziału na piksele. Zwiększa to walory informacyjne zapisu, aczkolwiek wymaga dużych pojemności pamięci komputera dla rejestracji wielu scen (jest to zapis kolejnych scen, a nie jak przy rejestracji analogowej na kasecie, zapis quasi-ciągły).

Seminarium zakończyła wypowiedź jednego z głównych organizatorów, pana Z. Sitka, który zwrócił uwagę na wielość technik i systemów jakimi współcześnie możemy się posługiwać dla wykorzystania fotogrametrii i teledetekcji do tworzenia i zasilania systemów informacji przestrzennej. Podkreślił, że to my w zawodowym środowisku geodezyjnym i fotogrametrycznym umiemy właśnie najlepiej wykorzystać współczesne narzędzia do tworzenia informacji niezbędnych do gospodarowania i zarządzania oraz potrafimy twórczo rozwijać istniejące systemy i narzędzia. Szerzej powinniśmy je propagować i upowszechniać. Na tym zamknięto obrady Seminarium.

W przerwach między sesjami można było obejrzeć pracujące systemy omawiane w niektórych referatach.

Warto dodać, że referaty Seminarium zostały wydane w postaci tomu liczącego ponad 150 stron druku i otrzymali je wszyscy uczestnicy przed rozpoczęciem obrad. Drugim tomem, jaki otrzymali uczestnicy, było opracowanie Teodora J. Blachuta - wybitnego fotogrametry i geodety zamieszkałego w Kanadzie - "Dynamiczny System Informacji o Ziemi Oparty na Katastrze Wielozadaniowym" (80 stron). Obydwa tomy zostały wydane w serii "Archiwum Fotogrametrii, Kartografii i Teledetekcji".

Organizatorom i Gospodarzom należą się niewątpliwie gorące podziękowania.

W obawie, aby przez pomyłkę lub niezajomość aktualnych danych, nie uchybić komukolwiek spośród Szanownych Uczestników Seminarium pominąłem w tym tekście wszystkie tytuły i stopnie naukowe, które powinny poprzedzać wymieniane przeze mnie znakomite nazwiska. Uprzejmie proszę o wybaczenie.

PRZEGLĄD PRZEPISÓW PRAWNYCH

Andrzej Zgliński
Ministerstwo Gospodarki
Przestrzennej i Budownictwa

**Wybrane przepisy prawne ogłoszone
w okresie lipiec-grudzień 1994 r.**

Dziennik Ustaw - z 1994 r.

Nr 79, poz. 363 - Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej.

Wojewoda przekazuje lasy "Lasom Państwowym", nieruchomości rolne - do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz na wniosek gminy może przekazać nieruchomości na własność gminie i oddać w zarząd jednostkom organizacyjnym podległym Ministrowi Obrony Narodowej. Gospodarowanie innymi nieruchomościami podlega przepisom ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

Nr 84, poz. 387 - Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 21 czerwca 1994 r. w sprawie wprowadzenia obowiązku stosowania niektórych Polskich Norm z zakresu budownictwa, gospodarki przestrzennej i komunalnej oraz geodezji i kartografii.

Z zakresu geodezji i kartografii wprowadzono obowiązek stosowania 14 Polskich Norm, mających charakter norm terminologicznych.

Nr 85, poz. 388 - Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali.

Ustawa wchodzi w życie od 1 stycznia 1995 r. Rozdziały: 1. Przepisy ogólne, 2. Ustanowienie własności lokali, 3. Prawa i obowiązki właścicieli lokali, 4. Zarząd nieruchomością wspólną, 5. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe.

Ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości, tworzą wspólnotę mieszkaniową. Odrębną własność lokalu można ustanowić w drodze umowy notarialnej, a także jednostronnej czynności prawnej właściciela nieruchomości albo orzeczenia sądu znoszącego współwłasność. Sprawy dotyczące własności lokali zostają odpowiednio skreślone z ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

Nr 89, poz. 414 - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane.

Ustawa wchodzi w życie od 1 stycznia 1995 r. Rozdziały: 1. Przepisy ogólne, 2. Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, 3. Prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego, 4. Postępowanie poprzedzające rozpoczęcie robót budowlanych, 5. Budowa i oddanie do użytku obiektów budowlanych, 6. Utrzymanie obiektów budowlanych, 7. Katastrofa budowlana, 8. Organy państwowego nadzoru budowlanego, 9. Przepisy karne, 10. Odpowiedzialność zawodowa w budownictwie, 11. Przepisy przejściowe i końcowe.

Przez obiekt budowlany rozumie się budynek, budowlę i obiekt małej architektury. Sieci uzbrojenia terenu, lotniska, drogi, linie kolejowe, mosty, budowle sportowe, cmentarze, pomniki i inne, zalicza się do budowli.

Roboty budowlane wymagają pozwolenia na budowę. Pozwolenia tego nie wymaga budowa m. in. znaków geodezyjnych, a także obiektów triangulacyjnych, poza obszarem parków narodowych i rezerwatów przyrody. Pozwolenie na budowę, w postaci decyzji administracyjnej, wydaje się temu, kto posiada decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, a jednocześnie wykazuje prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane i przedłoży projekt budowlany.

Projekt budowlany winien m.in. zawierać projekt zagospodarowania działki lub terenu, sporządzony na aktualnej mapie. Obiekty budowlane wymagające pozwolenia na budowę podlegają geodezyjnemu wyznaczeniu w terenie, a po ich wybudowaniu - geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, obejmującej położenie ich na gruncie. Obiekty ulegające zakryciu podlegają inwentaryzacji przed ich zakryciem. Dla każdego budynku właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić książkę obiektu budowlanego.

Państwowy nadzór budowlany sprawują: Minister Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, jako organ naczelny, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego, jako organ centralny, organy nadzoru architektoniczno-budowlanego (wojewoda, kierownik urzędu rejonowego), a także organy specjalistycznego nadzoru budowlanego.

Przepisów ustawy nie stosuje się do wyrobisk górniczych. Traci moc ustawa z dnia 24 października 1974 r. - Prawo budowlane (Dz. U. nr 38, poz. 229 ze zmianami). Przepisy wykonawcze do tej ustawy zachowują ważność nie dłużej niż 3 miesiące.

Nr 89, poz. 415 - Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Ustawa wchodzi w życie od 1 stycznia 1995 r. Rozdziały: 1. Przepisy ogólne, 2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, 3. Skutki prawne

uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, 4. Ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, 5. Uprawnienia urbanistyczne, 6. Kształtowanie i realizacja polityki przestrzennej państwa, 7. Przepisy przejściowe i końcowe.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest przepisem gminnym. Plan określa przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu, a w tym także linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub zasadach zagospodarowania oraz zasady i warunki podziału terenów na działki budowlane. Jeżeli w związku z uchaleniem planu, korzystanie z nieruchomości lub jej części stało się niemożliwe bądź istotnie ograniczone, właściciel lub użytkownik wieczysty może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, albo wykupienia nieruchomości lub jej części, albo zamiany nieruchomości.

Zmiana zagospodarowania terenu, w szczególności jego zabudowa, wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Warunki te określa się w drodze decyzji, która m.in. winna wskazywać rodzaj inwestycji, warunki zabudowy, linie rozgraniczające, warunki obsługi w zakresie infrastruktury technicznej, okres ważności decyzji.

Koncepcję polityki przestrzennego zagospodarowania kraju sporządza i aktualizuje Minister - Kierownik Centralnego Urzędu Planowania, natomiast wojewoda sporządza studium zagospodarowania przestrzennego województwa.

Traci moc ustawa z dnia 12 lipca 1984 r. o planowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1989 r. nr 17, poz. 99 ze zm.), przepisy wykonawcze do ustawy, a także założenia do planów regionalnych i plany regionalne. Dotychczasowe plany zagospodarowania przestrzennego tracą moc po upływie 5 lat.

Nr 93, poz. 445 - Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 sierpnia 1994 r. w sprawie kwalifikacji do wykonywania, dozoru i kierowania pracami geologicznymi.

Kategoria VIII prac geologicznych to wykonywanie prac kartografii geologicznej, wraz z projektowaniem i dokumentowaniem tych prac.

Nr 109, poz. 522 - Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 października 1994 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych oraz mierniczego górniczego i geologa górniczego.

Rozporządzenie określa m.in. wymagania naukowe i zawodowe dla osób ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji mierniczego górniczego oraz tryb stwierdzania tych kwalifikacji. Stosowny egzamin przeprowadza komisja egzaminacyjna. Stwierdzenie posiadanych kwalifikacji następuje w formie świadectwa.

Nr 93, poz. 442 - Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 sierpnia 1994 r. w sprawie dokumentacji geologicznej złóż kopalin.

Część graficzną dokumentacji stanowią mapy i przekroje (mapa sytuacyjno-wysokościowa, geologiczno-gospodarcza, mapa sozologiczna i inne).

Nr 105, poz. 509 - Ustawa z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych.

Ustawa weszła w życie od 12.11.1994 r. Równocześnie straciły moc: ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. - Prawo lokalowe (Dz. U. z 1987 r. nr 30, poz. 165 ze zm.), ustawa z dnia 22 kwietnia 1959 r. o remontach i odbudowie oraz wykańczaniu budowy i nadbudowie budynków (Dz. U. z 1968 r. nr 36, poz. 249 ze zm.).

Nr 119, poz. 567 - Ustawa z dnia 12 października 1994 r. o zasadach przekazywania zakładowych budynków mieszkalnych przez przedsiębiorstwa państwowe.

Ustawa weszła w życie od 12.11.1994 r. Reguluje zasady i tryb przekazywania przez przedsiębiorstwa państwowe (a także jednoosobowe spółki Skarbu Państwa powstałe z przekształcenia tych przedsiębiorstw) gminom lub innym osobom prawnym gruntów zabudowanych budynkami mieszkalnymi wraz z towarzyszącymi obiektami infrastruktury technicznej i społecznej. Przekazania nieruchomości dokonuje się w drodze umowy zawartej w formie aktu notarialnego. Za zgodą organu założycielskiego można również przekazać budynki mieszkalne oddane przez Skarb Państwa do odpłatnego korzystania (w ramach umowy leasingowej).

Nr 122, poz. 593 - Ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych.

Od 6.12.1994 r. działają samorządowe kolegia odwoławcze, w miejsce dotychczasowych kolegiów odwoławczych przy sejmikach samorządowych, będące organami wyższego stopnia (w rozumieniu Kpa) w indywidualnych sprawach administracyjnych załatwianych przez organy gminy, z wyłączeniem zadań z zakresu administracji rządowej; zleconych lub wykonywanych na podstawie porozumienia z tymi organami. Orzeczenia kolegium podpisują wszyscy członkowie składu orzekającego.

Nr 123, poz. 601 - Ustawa z dnia 21 października 1994 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości oraz ustawy zmieniającej ustawę o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości.

W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1991 r. nr 30, poz.127 ze zm.) z dniem 8.12.1994 r. wprowadzono zmiany polegające zwłaszcza na uregulowaniu sprawy aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd gruntów, w związku ze zmianą wartości gruntów oraz na uregulowaniu praw do gruntu Skarbu Państwa lub gruntów komunalnych tym posiadaczom, którzy w dniu 5.12.1990 r. nie legitymowali się dokumentami o przekazaniu gruntów.

Nr 127, poz.628 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1994 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczania osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu.

W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 marca 1993 r. (Dz. U. nr 23, poz. 97) wprowadzono zmiany regulujące sprawy uwłaszczania w stosunku do jednostek państwowych z zakresu drogownictwa.

Nr 127, poz. 627 - Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych.

Ustawa reguluje m. in. sprawy lokalizacji autostrad płatnych i niepłatnych oraz zasady nabywania przez Skarb Państwa nieruchomości pod autostrady (w drodze umowy, z mocy prawa - mienie komunalne i w drodze wywłaszczenia).

Nr 136, poz. 705 - Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie opłaty skarbowej.

Uregulowano szczegółowe zasady i wysokość opłaty skarbowej od podań i załączników do podań, od czynności urzędowych, zaświadczeń, zezwoleń i czynności cywilnoprawnych. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 czerwca 1992 r. w powyższej sprawie (Dz. U. nr 53, poz. 253 ze zm.).

Monitor Polski - z 1994 r.

Nr 48, poz. 392 - Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 sierpnia 1994 r. w sprawie dokumentacji mierniczo-geologicznej.

Zarządzenie określa rodzaje dokumentów kartograficznych, które winny posiadać zakłady górnicze oraz wprowadza instrukcję wykonywania prac geodezyjnych na potrzeby zakładów górniczych (prace wykonywane na

powierzchni i w wyrobiskach podziemnych, w tym prace dotyczące zakładania osnowy geodezyjnej, pomiaru szczegółów terenowych oraz realizacyjne i inwentaryzacyjne).

Nr 68, poz. 607 - Zarządzenie Prezesa Głównego Urzędu Miar z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie opłat za czynności organów administracji miar.

Dotyczy opłat za czynności organów administracji miar, w tym związane z legalizacją lub uwierzytelnieniem przyrządów pomiarowych.

